

Ministerstwo Spraw Wojskowych
(Sztab Generalny)
Wydział Organizacyjny
Ref.Pr.Obc.

8100 Jg
Warszawa dn.10.IX.21 r.

Nr. 2615/II
3393/II
3394/II

Do

Adjutantury Generalnej

Referat Prasowy

Przesyła się przy niniejszym do wiadomości komuni-
katy prasowe z Rygi z dn.6,7,8 września r.b.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dz. 8100 Jg
Wpłynęło dn. 13. IX 1921 roku
Wyszło dn. - 1921 roku
Załączników

h. L. Gref tyb.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Ar. 2615/II

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOMUNIKAT PRASOWY X

z dn. 6. IX.

RYGA

Według danych b. członka komitetu dla głodnych w Rosji wypędzonego przez bolszewików liczba głodnych w Rosji wynosi 36 mil. W.C.I.K. uważa położenie za katastrofalne i bez wyjścia. Tylko szeroka pomoc według zdania W.C.I.K. aż z zagranicy może uratować sytuację. Przebywający w Rydze członkowie amerykańskiej administracji pomocy wypowiedzieli się do przedstawicieli prasy że niezbędną jest zażądanie od rządu Rosji sow. jeszcze szerszych gwarancji niżli dotychczasowe. Powodem służyć ma likwidacja rosyjskiego komitetu pomocy dla głodnych. "Ita" podaje ze Sztokholmu, że międzynarodowy komitet czerwonego krzyża uważa umowę zawartą między Nansenem i bolszewikami za niemożliwą do przyjęcia, ponieważ Nansen wyszedł daleko poza granice posiadanych pełnomocnictw. Z Petersburga donoszą o przybyciu pierwszego statku amerykańskiego "Feniks" z żywnością dla dzieci. Do Samary przybyli amerykańscy przedstawiciele Organ-i Segal. Zwracają skrupulatną uwagę na tragiczne położenie gubernji i sposób emigracji ludności. W laboratorjum samarskiego uniwersytetu czynione są pośpieszne próby przygotowania żywnościowego surogatu w postaci chleba. Tatarska republika zażądała od władz wydanua 4 mil. pułów ziarna, 12 mil. puł. zboża, na prowiant 55 miliardów rub. i ewakuacji 30 tys. dzieci. Wskutej nieurodzaju w Tatarskiej republice gospodarstwa wiejskie zupełnie zanikły. Wskutek braku żywności katastrofalnie rozszerzają się tyfus, cholera i cyna. Fabryki zamknięte, ludność ucieka na Syberję i do Turkie tanu. W związku z wykryciem spisku w Piotrogradzie, według doniesień, rozstrzelano 72 osoby, w tej liczbie profesorowie Tagancew i Lazarewski, pułk. Szwedow, senator Manuchin i Jastrebow. Według oficjalnych danych lotewskich informacji z ostatnimi transportami ichodźców z Rosji sow. przybywa na Łotwę większa ilość niepożądanych gości: komunistów. Podejrzani odstawiani są z powrotem do Rosji sow. Według urzędowych danych konferencja państw bałtyckich dla rozstrzygnięcia spraw ekonomicznych odbędzie się w Rydze dnia 12 września. W konferencji wezmą udział Łowa, Litwa, Estonja i Finlandja. Mają być zawarte konwencje: o podatkach pośrednich, oraz handlu lasem i lnem. Przewidziane są konwencje o komorach celnych, akcyzie. Z ramienia Łotwy w konferencji wezmą udział minister finansów Kalnisch, wice-minister spraw zagran. Albat. Reprezentować będzie poseł Zaunius i wiceminister finansów Dobkiewicz. Przewidziane jest zwołanie konferencji w październiku z udziałem Rosji sow. Poselstwo sowieckie w Rydze ogłasza, że na przyszłość posy-

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn. 7. IX. 21 r.

R Y G A

"Ita" donosi z Helsingforsu, że Finlandję będą reprezentowali na na konferencji państw bałtyckich wicedyrektor kolei Jakos i minister kolei Janson, były minister komunikacji Pochanpalo i kierownik zagranicznego urzędu telegraficznego Berg. Na bieżącej sesji sejmu litewskiego ma być przyjęte definitywnie prawo o reformie rolnej. Zostanie również przyjęty budżet oraz prawo o konstytucji rolnej, oraz prawo o konstytucji państwa. Fiński minister wojny Chelmelajnem podał się do dymisji. Zastępcą jego został mianowany Jalander. Do Rygi przybyła delegacja z Kanady, która udaje się do Moskwy celem niesienia pomocy głodnym w Rosji. Delegacja zamierza przypuszczalnie nawiązać również stosunki handlowe z Rosją, sow. Komisarz oświaty przedłożył Sownarkomowi projekt dekretu o przekazaniu subsydjowania szkolnictwa poszczególnym instytucjom wobec warunków ekonomicznych i braku środków państwa. Według doniesień z Moskwy przewodniczący komisji niesienia pomocy głodnym Kamieniew oświadczył, iż do walki z głodem niezbędnym jest, aby wszystkie państwa przystąpiły niezwłocznie do niesienia pomocy i współdziałania z organizacją Hoovera oraz przysyłanie oprócz produktów węgla. Mając węgiel komitet będzie miał możliwość posyłania 20 pociągów do miejscowości dotkniętych głodem. Sowieckie biuro prasowe w Rewlu ogłosiło komunikat zaprzeczający wszystkim doniesieniom prasy estońskiej o warunkach, na jakie Estonia rzekomo zgodziła się nieść pomoc głodnym Rosji. W tej sprawie Postimes zamieszcza uwagę: albo poselstwo albo też wypadek ten ma głębsze symptomatyczne znaczenie. Norwegja dotychczas nie ma możliwości wykonać zamiaru udzielenia pomocy głodnym Rosji. Rząd norweski zamierza posłać do Rosji ryby i tłuszcz rybi na 700 tys. koren z warunkiem opłacenia frachtu przez Rosję. Rząd sowiecki proponuje zmniejszyć ilość towaru, w tym celu, aby Norwegja przyjęła na siebie koszt transportu. Pertraktacje w tej sprawie są w toku.

Ar. 23 93 / 11

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Przedstawiciele amer.pom. w Rydze zakomunikowali, ~~ż~~ wysłanie produktów przez Rygę do Rosji-już rozpoczęło się i będzie się odbywało bez przerwy codziennie, amerykanie zakupili zagranicą w takiej ilości produkty, iż codziennie będą odchodziły 2 statki. Pierwsze plenarne posiedzenie 4 sesji konstytuanty łotewskiej odbędzie się 20 września. Posiedzenie biura międzynarodowego konstytuanty odbędzie się 14 września. Szowinistyczny łotewski organ Jaunakas Sinas w obszer nym artykule występuje przeciwko baronierji bałtyckiej, która kiedyś pomagała Bermondta, czyhała na pogwałcenie niepodległości Łotwy, a obecnie jeździ do Berlina, gdzie sprawa von der Goltza i Bermonda wypłynęła na porządek dzienny. Organ wzywa rząd, by zwrócił uwagę na wyjazd politycznych wodzów niemieckiej reakcji dra Schiemma i von Pirksa z Rygi do Berlina, którzy według "Rigasche Rundschau" udali się tam po informacje. Wiemy, że "Jaunakas Sinas" pisze: "Że baronierja bałtycka będąca na emigracji z wielkim Bermondtem nie porzuciła dotychczas swego planu restauracji Łotwy. W ostatnich dniach bolszewicy ryscy rozrzucali w mieście proklamacje i powywieszali czerwone chorągwie, wzywając do przypomnienia dnia międzynarodowej młodzieży komunistycznej 4 września. W ostatnich czasach w związku z wysyłaniem produktów do Rosji w Łotwie wzrósł ogromnie ruch transp~~ort~~ortu. Wczorajszym przygotowano do wysłania około 300 wagonów z produktami, do Rygi przybyło 1.500.000 pud. żyta i 30.000 beczek śledzi. Ma przybyć kilka statków z margaryną, masłem, słoniną. Poseł angielski zawiadomił rząd łotewski, że 3 września przybędzie do Libawy druga eskadra składająca się z 4 lekkich krążowników i druga flotylla kontr-torpedowców ogółem 3 statki wojenne. 18. IX eskadra przybędzie do Rygi. Dowodzi ją admirał Wilmont Nicholson. Na mocy uchwały komisji W.C.I.K. dla walki z głodem gospodarczym sowieckie gubernje urodzajne winne są oddać dla funduszu zasięwnego Nadwołżańskiego cały urodzaj z wyjątkiem żywności na 2 miesiąca i nasion dla zasięwów. Gospodarstwa sowieckie Syberji winny dać 40 tys. pud., Białejrusi 100 tys. pud. W ostatnich dniach do Charkowa przybyło kilka partji dzieci z gub. Samarskiej. Dzieci rozłożono w wsiach gubernji Charkowskiej i Połtawskiej. 5 września wyjechał z Berlina do Moskwy przedstawiciel Niemiec Wiedenfeld. W związku z podwyższeniem taryfy pocztowej w Piotrogradzie liczba korespondencji poleconej upadła z 17 tys. do 11. tys. dziennie. Dochód dzien

403

wzrósł z 500 tys. do 85 milionów rubli. Politeja łotewska zaprezentowała na wiecu w Lubaniu członka konastytuanty esdeka Lapsa. Do Rygi przybył właściciel banku francuskiego w Paryżu Openheim Feliks celem zaznajomienia się z warunkami ekonomicznemu Łotwy. Pismo łotewskie "Brāhwa Seme" występuje z ostrym artykułem przeciwko Polsce w obraźliwej formie atakuje postać Kamińskiego za obronę ochronek polskich, dopatrując się w tem mieszania się do wewnętrznych spraw Łotwy. Artykuł ten wskazuje XIX wyraźnie obawy łotewskie o wpływ polski w Łatgalji, gdzie kulturalny element jest polskim. Prezesem polskiego towarzystwa dobroczynności w Rydze wybrany został konsul Lutzel-Birk. Z Londynu donoszą urzędowo: "Pana przyznała Łotwę de jure. Przybył tu redaktor "Echo de Paris" dla zapoznania się z Łotwą. "Brāhwa Seme" donosi, że łotewscy komuniści otrzymali instrukcję z Moskwy rewolucjonizowania państwa celem uzyskania możliwości karmienia głodnych chlebem łotewskim i innych państw ościannych. Sowieckim posłem w Finlandji mianowany został Marchlewski-niedoszki przewodniczący Polskiego Sownarkomu. Amaryk. adm. pom. w Rydze otrzymała dzisiaj 4000 worków maki pszennej i 20 tys. skrzynek mleka skondensowanego dla głodnych w Rosji. Kurs giełdy w Rydze: marki niemieckiej 398, marki polski 11, Gwałtowny spadek marki niemieckiej. Łagodny ale stały spadek marki polskiej. Franki francuskie słabiej. Reszta bez zmian.

Ar. 3394/II

R I G A

Komunikat prasowy z dn. 8. IX. 21

W.C.I.K. postanowił na plenarnem posiedzeniu nie wysłać delegacji komitetu pomocy dla głodnych zagranicą. Centralna komisja pomocy W.C.I.K postanowiła za nadsyłane z zagranicy pod adresem poszczególnych obywateli Rosji sow. posyłki żywnościowe wypłacać ekwiwalent pieniężny według cen rynkowych. Z Moskwy donoszą o zwiększeniu się ilości "chorego" taboru kolejowego. Na południu Rosji położenie dróg żelaznych groźne, a w Syberji katastrofalne. Dostawa żywności dla głodujących okręgów posuwa się bardzo źle. Szczególnie Ukraina na którą najwięcej liczone wskutek zniszczonego transporthu oddała znikomą ilość należnego podatku żywnościowego. Rada obrony sowieckiej republiki ogłosiła pobór 20 tys. ochotników z pośród byłych krasnarmiejców właścian głodujących gubernji. Aby położyć koniec niewiarze w stałość nowej teorii ekonomicznej rządu sow. W.C.I.K. polecił wszystkim gubernskom udzielić szeregu wyjaśnień w tym kierunku. ~~prkktkxkxkx~~ Rada związków zawodowych moskiewskiego okręgu wobec nowego kierunku politycznej ekonomicznej polityki postanowiła przerwać rozdzie-

lanie manufaktury z dniem 1 października. Położenie ekonomiczne Kałmyckiej republiki katastrofalne. Obsiano zaledwie 200 tys. dziesięcin, a z 7 milionów dziesięcin leży odłogiem. Republice gori wymarcie. Gazety łotewskie prowadzą nadal kampanję antypolską. Między innymi podają informację o aresztowaniu przez Zeligowskiego 11-~~dziesiąt~~ tys. dzieci-uczniów i uczenie litewskich gimnazji. Poseł łotewski w Moskwie Feldman przybył do Rygi. W związku z napływającymi skargami za nieprawne postępowania policji Łatgalskiej i urzędów samorządowych wyjechała komisja ministerstwa spraw wewnętrznych. Poseł sowiecki Hanecki wyjechał dzisiaj przez Moskwę do Karsu dla uczestnictwa w turecko-kaukaskiej konferencji, jako przedstawiciel Rosji sow. Zastępstwo powierzone radcy Aleksandrjowi.